

"Demokrasi ile taçlanmış cumhuriyet, önümüzü daha çok açacak ve büyük türkiye hedefine, türkiye'yi mutlaka götürecektir."

Röportaj İdarecinin Sesi Dergisi Editörü, Doç. Dr. Selim Çapar tarafından yapılmıştır.

Kamu Görevlileri Etik Kurulu Başkanı Sayın Köksal TOPTAN ile Röportaj

Sayın Başkanım, siz 1960'lardan bu yana siyasetin içinde bulundunuz. Bu bağlamda 1960'lardan günümüze Türk siyasal hayatının geçirdiği aşamalardan ana hatları ile bahsedebilir misiniz?

1960'lardan bu yana Türk siyasetinin yaşadığı kaoslar, yaşadığı demokrasi dışı davranışlar, yaşadığı ekonomik sıkıntılar bir dergiye bir kitaba bir ansiklopediye sığacak gibi değildir. Binlerce belki milyonlarca sayfa yazmak lazım, değerlendirme yapmak lazım. Şunu söylersem zannedersen yanlış bir benzetme olmaz. 1960'dan bu yana yani geçen 60 sene içerisinde Türkiye'nin yaşadıkları, 600 senelik Osmanlı İmparatorluğunda yaşananlardan daha fazladır. Bu zaman dilimi

içerisindeki bir devletin hayatında, bir milletin hayatında 60 yıl çok fazla bir süre değildir ama Türkiye darbeleri yaşadı, muhtıraları yaşadı, siyasi cinayetleri yaşadı, anarşiyi ve terörü yaşadı. İçeride ve dışarda Türkiye'yi bölüp parçalamak isteyenlere karşı her zaman ayakta durmaya çalıştı, mücadele etmeye çalıştı bütün bunların altından Türkiye kalktı ve yoluna devam etti. Tökezledi ama hiçbir zaman yere düşmedi. Doğrudu ve yoluna devam etti. Bu kadar sıkıntı

Köksal Toptan

- 1943 yılında Rize’de doğdu
- İlk, orta ve lise öğrenimini Zonguldak’ta aldı.
- 1966 Yılında İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi’nden mezun oldu.
- Zonguldak’ta serbest avukatlık ve Belediye Meclisi Üyeliği yaptı.
- 1977 Yılında yapılan seçimlerde Adalet Partisi Zonguldak Milletvekili seçildi. Bu partinin Yüksek Haysiyet Divanı Başkanlığı’nı yaptı.
- 1979 Yılında kurulan 43.Süleyman Demirel Hükümeti’nde, Devlet Bakanlığına getirildi.
- 12 Eylül 1980 Askeri Müdahalesi sonrası, bir süre serbest avukat olarak çalıştı. Süleyman Demirel’in avukatlığını üstlendi
- 1986 ara seçimlerinde Doğru Yol Partisi Zonguldak Milletvekili seçildi.
- 1987 Genel Seçimlerinde yeniden Doğru Yol Partisi Zonguldak Milletvekili olan Köksal Toptan, uzun süre bu partinin TBMM Grup Başkan Vekilliği ve sonrasında iki dönem Genel İdare Kurulu Üyeliği görevini yürüttü.
- 1991 Yılı Genel Seçimlerinde Doğru Yol Partisi’nden Bartın’dan Milletvekili seçilen Toptan, 49. DYP-SHP Koalisyon Hükümeti’nde, Milli Eğitim Bakanlığı yaptı.
- 1995 yılında 51.Hükümette bir süre Kültür Bakanlığı görevinde bulundu ve Aralık 1995 yılında yapılan seçimlerde yeniden Doğru Yol Partisi Bartın Milletvekili seçildi.
- 3 Kasım 2002 Genel Seçimlerinde Adalet ve Kalkınma Partisi Zonguldak Milletvekili seçilen Köksal Toptan, iki dönem TBMM Adalet Komisyonu Başkanlığı yaptı.
- 22 Temmuz 2007 Genel Seçimlerinde tekrar Zonguldak Milletvekili seçildi.
- 9 Ağustos 2007’de 450 oy alarak ilk turda TBMM Başkanı seçildi.
- 12 Haziran 2011 Genel Seçimlerinde tekrar Zonguldak Milletvekili seçildi.
- Birçok vakfın kurucusu ve başkanlığını yapan, Toptan evli ve 3 çocuk babasıdır.
- 15.05.2019 tarihi ve 30775 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 36 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 28.05.2019 tarihinde Yüksek İstişare Kurulu üyeliğine atanmıştır.
- Halen; T.C. Kamu Görevlileri Etik Kurulu Başkanlığıdır.

içerisinde Cumhuriyete baktığımız zaman, ki iki sene sonra 100. Yılı kutlayacağız, Cumhuriyet yokluklardan Türkiye’yi varlıklara getiren bir mekanizma oldu. Demokrasi ile taçlanmış Cumhuriyet, öyle inanıyoruz ki önümüzü daha çok açacak ve Büyük Türkiye hedefine, Türkiye’yi mutlaka götürecektir. Ben geçen 60 yılda bütün olumlu ve olumsuzlukları yaşayan, gaz lambasında ders çalışan ama şimdi devletin en yüksek kademelerine kadar gelme imkânı bulan bir kişi olarak, bir köylü olarak, bir dar gelirli ailenin bir çocuğu olarak gençlere idarecilerimizi özellikle genç idarecilerimize mutlaka çok çalışmaları, mutlaka Türkiye’nin geleceğine güvenmelerini ve önlerindeki her kapının ne olursa olsun kendileri için açık olduğunu bilmelerini isterim.

Sayın Başkanım, Bir hukuk adamı bakış açısıyla aynı dönem (1960’lardan günümüze) itibarıyla Devlet-vatandaş ilişkileri açısından gelinen aşamayı değerlendirebilir misiniz?

Burada tabii siyaset kurumuna bakmak lazım. Siyaset kurumu geçen yıllardan günümüze bir tahlile tabi tutulduğunda (özellikle son 60 yıl bir tahlile tabi tutulduğunda) biraz evvel sözünü ettiğim darbeler, muhtıralar, demokrasi kesintilerini bir tarafa koyarsak siyaset bakımından inişler çıkışlar yaşadı. Zaman zaman siyasetin çok zor şartlar al-

tında yapıldığını çok sert yapıldığını liderlerin birbirlerini görmemek için meclis köşelerinden kaçmaya çalıştıklarını hep gördük. Ama ne olursa olsun rahmetli Demirel’in ifade ettiği gibi “Siyasette devamlı dostluk, devamlı düşmanlık olmayacağı” doğrusundan hareketle siyasetçilerimizin daha yumuşak hareketle birbirlerine daha saygılı, daha sevgi dolu bakarak siyaset üretmelerini gençler bizden beklemektedirler. Şunu bilmemiz lazım bölgesinin en güçlü ülkesi Türkiye, bu kadar sıkıntıya rağmen en güçlü ülkesi Türkiye. Bu gücünü demokrasisine, eğitimli gençliğine ve sağduyulu idarecilerine, siyasetçilerine borçludur. Bunu bozmayın, bozmayalım derim.

Edindiğiniz tecrübe ve birikimlerle birlikte “Kamu Görevlileri Etik Kurulu Başkanı” olarak görev yapıyorsunuz. Sizce kamu görevlileri açısından “etik” niye önem arz ediyor?

Etik ahlak kavramı ile eş tutulur zaman zaman, fakat yeni teoriler etik kavramının ahlaktan da daha kapsamlı olduğunu ifade eder. Sivil itaatsizlik kavramı var. Sivil itaatsizlik kavramından sonra ahlak kavramı önem kazandı. Şimdi günümüzde etik davranış kavramı çok önem kazanıyor. Özellikle Avrupa Birliği, 2004 yılından başlayarak bütün Avrupa üyesi ülkelerden etik komisyonlarının kurulmasını, etik kurullarının kurulmasını öngördü. Bu bizde de oldu. 2004 yılından bu yana kamu görevlileri etik kurulunun faaliyetleri yanında; hemen hemen bütün kurumlarımız etik kurulları kurarak, kendi içlerini etik davranışlarla döşemeye çalışmaktadırlar. Etik nedir? Yani kanuna aykırı bir eylemi cezalandırmak mı? Hayır, bir hukuksuzluğu bir yolsuzluğu cezalandırmak mı? O da hayır. O bunların daha üstünde yargının el atmadığı yargının görev kapsamı dışında kalan konularda vatandaşın başvurabileceği bir yoldur. Etik görevleri kurulları kamuda genel müdür ve üstü seviyedeki her etik dışı davranışı inceleyen yargılayan ve karar veren bir kuruldur. Kurum, 2004 yılında kuruldu. Kamunun çeşitli yerlerinde görev yapan veyahut yapmakta olan 11 kişiden oluşur. Benim siyasette yaptığım pek çok görev var ama doğrusunu isterseniz en büyük haz duyduğum görevlerin başında Kamu Görevlileri Etik Kurulu Başkanlığı gelmektedir. İnşallah Türkiye için çok yararlı işler yapacağız. Şimdi yerel yönetimlerde etik

davranışlar konulu bir Avrupa birliği projesini çalışıyoruz. Şu anda toplantısından çıktığım çalışmada onun bir parçası, altı ay sonra bu proje bitecek. Öyle zannediyorum ki, Türkiye’yi yönetenlerin eline yerel yönetimlerde etik davranışlarla ilgili çok önemli bir doküman koyacağız. Bu bizim yaptığımız çalışmaların en önemlisidir. Bu ne ifade eder? Türkiye’nin birçok bölgesini gezdik yine gezmeye devam edeceğiz. Vatandaşa hakkını kullanmasını öneriyoruz. Etik dışı bir davranış gördüğün zaman başını çevirip gitmemesini, “bana ne?” dememesini ve gördüğü o yanlış, o haksızlığı mutlaka bize bildirmesini istiyoruz. Başarılı çalışmalar yaptık inşallah bundan sonra da bunu yapmaya devam edeceğiz.

Kamu Görevlileri Etik Kurulu’nun kuruluşundan bu yana gerçekleşen çalışmalardan, ilerlemelerden bahsedebilir misiniz?

Kamu Görevlileri Etik Kurulu, Ülkemizde, yolsuzluklarla mücadele ve etik alanında yapılacak çalışmalarda etkin rol oynamak suretiyle kurumlarımızda etik kültürün oluşması için çalışmaktadır.

Kurulumuzun vizyonu, eşit ve standart bir kamu hizmeti almanın her vatandaşın hakkı olduğu bilinciyle, kamu kurum ve kuruluşlarının dürüstlük, hesap verebilirlik, şeffaflık gibi etik ilkelere dayalı kamu hizmeti sunmasına katkı sağlamaktır.

Kamu Görevlileri Etik Kurulu’nun yetki, görev ve sorumlulukları 25.05.2004 tarihli ve 5176 sayılı Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile düzenlenmiştir.

Kurulun sekretarya hizmetleri, 703 sayılı KHK’nın 36. Maddesi ile 5176

sayılı Kanun’da yapılan değişiklik ile Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından yürütülmektedir.

Kurul’un tüzel kişiliği ve taşra teşkilatı yoktur. Bununla birlikte; merkezi kamu kurum ve kuruluşlarında ve taşradaki kamu kurum ve kuruluşlarındaki etik komisyonları ve disiplin kurulları ile kurulun işlevsel bir bağı söz konusudur.

Kurul, on bir kişiden oluşmakta olup kurul başkan ve üyeleri Cumhurbaşkanlığı tarafından seçilmekte ve atanmaktadır.

Kurulun faaliyetleri özet olarak aşağıda verilmektedir.

1. KURUL KARARLARI

Kurulumuzca 5176 sayılı Kanun ve bu Kanuna dayanılarak çıkarılan Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik gereğince; başvuru üzerine veya resen yürütülen inceleme ve araştırma sonucunda elde edilen bilgi ve belgeler ile hakkında inceleme yapılan kamu görevlisinin savunmasının değerlendirilmesi neticesinde iddia konusu tutum veya davranışın etik ilkelere aykırı olup olmadığı yönünde bir karar verilmektedir.

Kurulumuz tarafından bu güne kadar verilen tüm kararlar aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 6: Kurul Kararları

KARAR TÜRÜ	SAYISI
Etik ihlali kararları	97
Etik ihlali bulunmadığına dair kararlar	296
Karar verilmesine yer olmadığına dair karar	35
Usulden ret kararları	1713
Yargıya intikal nedeniyle incelenemezlik kararı	206
TOPLAM	2.347

2. ETİK KÜLTÜRÜNÜN YERLEŞTİRİLMESİ FAALİYETLERİ

Eğitimler

Kurulumuz tarafından ilk projemiz olan “Yolsuzluğun Önlenmesi ve Etik Kültürün Geliştirilmesi” projesi kapsamında oluşturulan eğitim materyali çerçevesinde etik eğitim ve semineri verilmektedir. Ayrıca etik eğitimleri verebilmeleri amacıyla çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcilerine etik eğitici eğitimleri ve etik liderlik eğitimleri de verilmektedir.

2.1. Etik Eğitimleri

Etik eğitimleri, Kamu Görevlileri Etik Kurulu personeli ve diğer kurumlardaki etik eğitici sertifikasına sahip eğiticiler tarafından gerçekleştirilmektedir. Kurulumuz tarafından kurumların talepleri üzerine etik eğitimleri verilmektedir.

Tablo 7: Kurul Tarafından Eğitim Verilen Kurumlar Ve Personel Sayısı

EĞİTİM VERİLEN KURUMLAR	EĞİTİM VERİLEN PERSONEL SAYISI	
	2018	2019
Bakanlıklar	345	408
Bağlı ve İlgili Kuruluşlar	2170	1386
Valilik ve Kaymakamlıklar	60	450
Belediyeler	245	1483
Diğer	55	205
TOPLAM	2875	3932

Kurumlarda etik farkındalığın güçlendirilmesi, kurum personeline etik liderlik yapılması ile mümkün olacağından Kurulumuz tarafından Projeler çerçevesinde “Etik Liderlik Programları” düzenlenmektedir. Bu programın temel amacı, kamu görevlilerinin görev ve sorumluluklarını etik tutum ve davranışlar dairesinde ifa edebilmelerini sağlamak için bu hususta rehberlik hizmeti vermektir.

2.2. Etik Eğitici Eğitimleri

Kurulumuz tarafından etik eğitici yetiştirilmesi amacıyla etik eğitici eğitimi programları düzenlenmektedir. Bu programlar, çıkar çatışmaları, mobbing (psikolojik yıldırma), iş etiği, genel etik davranış ilkeleri gibi çeşitli etik alanlarında çalışmalar yapmış olan akademisyenlerin sunumlarından oluşan etik eğitimi programı ve eğitimin nasıl verileceği konusunda hazırlanan eğitici eğitimi programından oluşmaktadır.

3. PROJE FAALİYETLERİ

“YEREL YÖNETİMLERDE SEÇİLMİŞ VE ATANMIŞ KAMU GÖREVLİLERİNİN ETİK FARKINDALIĞININ ARTIRILMASI İÇİN TEKNİK DESTEK PROJESİ”

Kurulumuz etik farkındalığın toplumun her alanında oluşturulması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması hedefiyle, Ülkemizde yerel yönetimlerde etik kültürü yerleştirmek, yaygınlaştırmak ve etiği ilgili tüm tarafların yardımıyla toplum nezdinde teşvik etmek amacıyla **16 Ocak 2019** tarihinde “Yerel Yönetimlerde Etik” konulu Avrupa Birliği projesini yürütmeye başlamıştır. 1,8 milyon avro bütçeye sahip söz konusu proje, 2 yıl süreyle yürütülecektir.

Mevzuat Boşluk Analizi Çalıştayı

Proje kapsamında, Ülkemizdeki yerel yönetim mevzuatında etik dışı davranışlara yol açan mevzuat boşluklarının tespiti amacıyla bir araştırma çalışması yapılmıştır.

Araştırma Çalışmaları

1. Avrupa Birliği Ülkeleri ve Türkiye Karşılaştırmalı Araştırma Çalışması
2. Anket Çalışmaları
3. Mevzuat Taraması ve Yasal Boşluk Analizi Araştırması
4. Türkiye’de Yerel Yönetimler Tarafından Hizmet Sunumu Esnasında Gerçekleştirilen Etik İhlalleri Araştırması

4. DİĞER FAALİYETLER:

1. Etik İş-İşte Etik Sempozyumu
2. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Yerel Yönetimler Sempozyumu
3. Hâkimlik Meslek Etiği Semineri
4. Kamuda Etik Konferansı
5. Kamu Görevlileri Etik Kurulunun Kurumsal Kapasitesinin Artırılması Projesi
6. Kurum ve Kuruluşlarla Temaslar

SAYIN BAŞKANIM, ÇOK TEŞEKKÜR EDİYORUZ.